

รูปแบบธุรกิจระบบแบตเตอรี่เสมือนและโครงข่ายระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน และการเชื่อมต่อของ Prosumer กรณีศึกษา: พื้นที่ กฟน.3 อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี และ อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

ปณยา สุดตา¹, สุรพงศ์ ไชยมงคล², ปฏิภาณ รูปแพ³, ภาณุวัฒน์ สอนสี⁴, พัทธรา บุญโสภาค⁵

^{1,3,4,5}การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 ภาคเหนือ (จังหวัดลพบุรี) panaya.sud@pea.co.th

²สำนักผู้ช่วยผู้ว่าการ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค surachai.chai@pea.co.th

บทคัดย่อ

ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาระบบผลิตไฟฟ้าและระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้มีคุณภาพและมีความเสถียร เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับลงทุน และให้แก่ประชาชนภายในประเทศ กอปรกับการเพิ่มขึ้นของแหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน และ Prosumer ที่เชื่อมต่อเข้าสู่ระบบจำหน่ายไฟฟ้าในรูปแบบของระบบกำเนิดไฟฟ้าแบบกระจาย (Distributed Generation: DG) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564) ของภาครัฐ ที่มีเป้าหมายในการใช้พลังงานทดแทน 25% ของการใช้พลังงานทั้งหมดภายในปี 2564 และเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงานไฟฟ้าแห่งชาติ(National Energy Trading Platform: NETP) ซึ่งมีเป้าหมายในการเตรียมระบบจำหน่ายไฟฟ้า ให้มีความพร้อมในการรองรับ NETP ใน PHASE 4

ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของ กฟผ. บทความนี้จึงนำเสนอ หลักการพัฒนาโครงข่ายระบบไฟฟ้า และระบบแบตเตอรี่เสมือนเพื่อรองรับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน และการเชื่อมต่อของ Prosumer ในพื้นที่ กฟน.3 อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี โดยใช้การวางแผนการจัดการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ร่วมกับการจัดการระบบกักเก็บพลังงานไฟฟ้าเสมือน (Virtual Battery) ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการดังกล่าว จะทำให้ กฟผ. มีองค์ความรู้ในการวางแผนปรับปรุง ควบคุมระบบจำหน่ายไฟฟ้าของ กฟผ. ในอนาคต และสามารถต่อยอดเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงแบบ Disruptive ของรูปแบบธุรกิจพลังงานที่เปลี่ยนแปลงได้ต่อไป

คำสำคัญ: แบตเตอรี่เสมือน, Prosumer, แพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน, NETP, การเชื่อมโยงจากบุคคลที่สาม

1. บทนำ

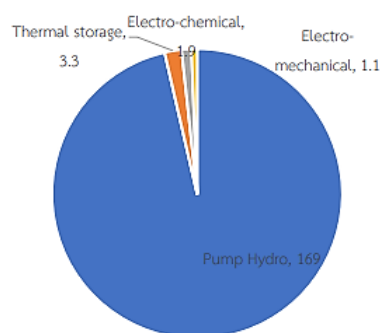
ปัจจุบันระบบโครงข่ายไฟฟ้ามีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการขยายตัวของเชื่อมต่อ DG และ Prosumer ในระบบจำหน่ายไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กับกลุ่มผู้ใช้ไฟ ทำให้มีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการพลังงานที่ดี การพัฒนาโครงข่ายระบบไฟฟ้า จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ระบบการเชื่อมต่อพลังงานทำงานได้อย่างสมบูรณ์ มีเสถียรภาพ และสามารถรองรับการซื้อขายพลังงานผ่านแพลตฟอร์มซื้อขายพลังงานกลางได้ โดยการผนวกเข้ากับ Virtual Battery Plant (VBP) ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมพลังงานส่วนเกิน จาก DG หรือ Prosumer (อาทิเช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากชีวมวล ยานพาหนะไฟฟ้า) เข้าไว้ด้วยกัน จะเพิ่มประสิทธิภาพของเครือข่ายการจำหน่ายพลังงาน ตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ความต้องการ VBP มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นแปรผันตรงกับการเพิ่มขึ้นของ DG, Prosumer และยานยนต์ไฟฟ้า (Electrical Vehicles: EVs) จึงถือเป็นโอกาสที่ดีของ กฟผ. ที่จะส่งเสริม VBP และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้มีความพร้อมในการรองรับการซื้อขายพลังงานจากแพลตฟอร์มตลาดกลาง จากการศึกษาพบว่าพลังงานไฟฟ้าที่สามารถกักเก็บได้ผ่านการพัฒนาแบบไฟฟ้าทั่วโลก 176 GW เป็นพลังงานน้ำแบบสูบกลับ 96% และระบบกักเก็บพลังงานแบบอื่นๆ 4% ดังแสดงตามภาพที่ 1 [1] ซึ่งจะพบว่าการสร้างแหล่งกักเก็บพลังงานน้ำแบบสูบกลับ

ค่อนข้างมีความซับซ้อน และใช้งบประมาณในการก่อสร้างค่อนข้างสูง การปรับปรุงระบบไฟฟ้า และการใช้ VBP จึงสามารถเข้ามาทดแทนในส่วนนี้ได้ โดยโครงสร้างของระบบโครงข่ายไฟฟ้า นั้นควรมีส่วนประกอบที่สำคัญหลายภาคส่วน ซึ่งรวมถึงกลุ่มของแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดเล็ก (VSPP) หลายๆ แหล่งที่ผลิตไฟฟ้าป้อนเข้าสู่ระบบจำหน่าย และมีการส่งข้อมูลเชื่อมโยงกันด้วยเครือข่ายการสื่อสาร เหมือนกับโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่

โดยองค์ประกอบที่จำเป็นในการจัดการพลังงาน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือระบบจัดการพลังงานภายใน VBP และระบบสื่อสาร โดยครอบคลุมการบริหารจัดการพลังงานทั้งหมด [2] ด้วยการทำงานที่มีการเชื่อมต่อฐานข้อมูล กับระบบงานอื่นๆ ทำให้โครงข่ายระบบไฟฟ้าสามารถรับรู้ปริมาณโหลดกำลังไฟฟ้าที่ผลิตได้ของ Very Small Power Producer (VSPP), Prosumer และสาเหตุของไฟฟ้าขัดข้อง ทำให้การวิเคราะห์ระบบจำหน่ายเพื่อแก้ไขปัญหา ทราบพื้นที่และขอบเขตของการจ่ายไฟฟ้าของ VSPP, Prosumer และการนำ VBP มาช่วยจัดการการเกิดเหตุการณ์กระแสไฟฟ้าขัดข้อง จำกัดจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์กระแสไฟฟ้าขัดข้อง มีการประเมินระยะเวลาแก้ไขปัญหาอย่างแม่นยำ และบริหารจัดการพลังงานในช่วงเวลาพีกโหลด ซึ่งการทำงานของระบบจำหน่าย นั้นไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับระบบงานอื่นๆ และอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล และการสื่อสาร ดังนั้นระบบฐานข้อมูลและอุปกรณ์ที่มีการเชื่อมโยงกับระบบโครงข่ายไฟฟ้า จึงต้องมีความพร้อมในการให้บริการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ครบถ้วนเพื่อให้การทำงานของแต่ฟังก์ชันการทำงาน บรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการได้ [6]

โดยการนำ VBP มาใช้งานร่วมกับระบบเดิมจะทำให้ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำหรับเหตุการณ์ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่าหาก กฟภ. จะมีการเพิ่มระบบปฏิบัติการใดเข้ามาเพื่อทำให้ระบบโครงข่ายไฟฟ้ามีความฉลาดมากขึ้น การพัฒนาระบบแบตเตอรี่เสมือนและโครงข่ายระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน และการเชื่อมต่อของ Prosumer และ VSPP ถือว่าเป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่สำคัญสำหรับการนำมาประยุกต์ใช้งานในระบบไฟฟ้า เพื่อรองรับแพลตฟอร์มซื้อขายพลังงานแห่งชาติ (NETP) โดยบทความนี้จะใช้พื้นที่ กฟน.3 ใน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นกรณีศึกษาของระบบ

รูปที่ 1 ร้อยละของแหล่งกักเก็บพลังงานที่ถูกนำมาใช้
ที่มา: US DOE (2017)

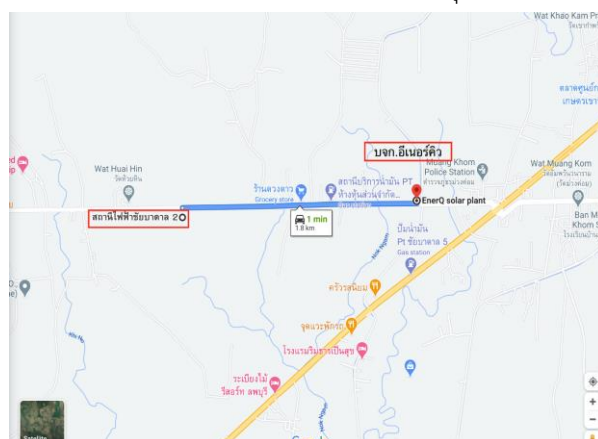
2. รูปแบบระบบแบตเตอรี่เสมือน (Virtual Battery Plant: VBP) และโครงข่ายระบบไฟฟ้า

2.1 ขอบเขตพื้นที่กรณีศึกษา

การดำเนินการศึกษาระบบ VBP และระบบโครงข่ายไฟฟ้า เพื่อรองรับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน จะดำเนินการศึกษาในพื้นที่ อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี ซึ่งประกอบด้วยโรงไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (VSPP) ประเภท Biomass จำนวน 4 แห่ง และในพื้นที่ อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี ซึ่งประกอบด้วย VSPP ประเภท Solar farm จำนวน 8 แห่ง ลักษณะพื้นที่ดังแสดงในภาพที่ 2(ก) และ 2(ข) ตามลำดับ ซึ่งมีการเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบของ กฟภ. รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ภาพที่ 2(ก) ที่กรณีศึกษา อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

ภาพที่ 2(ข) พื้นที่กรณีศึกษา อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี

ตารางที่ 1 สรุป VSPP ที่มีการขนานจ่ายไฟในพื้นที่ศึกษา

บริษัท	ประเภท เชื้อเพลิง	กำลังผลิต ติดตั้ง (MW)	ปริมาณขาย ตามสัญญา (MW)	พีดี เตอร์
บ้านไร่ผลิตไฟฟ้า	กากอ้อย	9.90	8.00	NCH03
โซลาร์สตาร์ จำกัด	ส่าปะหลัง	6.00	4.00	NCH09
อุตสาหกรรมน้ำตาล บ้านไร่ (โครงการ 1)	กากอ้อย	18.50	7.00	NCH09
อุตสาหกรรมน้ำตาล บ้านไร่ (โครงการ 2)	กากอ้อย	27.00	8.00	DDA08
อุตสาหกรรมน้ำตาล ที่อื่น.	กากอ้อย	4.00	4.00	CBD02
อินอร์คิว จุดที่ 1	โซลาร์เซลล์			CBD05
อินอร์คิว จุดที่ 2	โซลาร์เซลล์	4.28	4.00	CBD05
อินอร์คิว จุดที่ 3	โซลาร์เซลล์			CBD05
เอเจ เทคโนโลยี	โซลาร์เซลล์			CBD06
ทิพนารายณ์	โซลาร์เซลล์	4.00	4.00	CBD06
โซลาร์พาร์ค	โซลาร์เซลล์	4.00	2.00	CBD07
พัฒนาพลังงาน ธรรมชาติ	โซลาร์เซลล์	3.00	2.00	CBD02

และมีข้อมูลรูปแบบของการใช้พลังงานไฟฟ้ารายวันของผู้ใช้ไฟรายใหญ่ดังภาพที่ 3

2.2 การใช้งาน VBP ในระบบจำหน่ายไฟฟ้า

เทคโนโลยี VBP มีศักยภาพในการนำมาใช้กับโครงข่ายไฟฟ้าได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาสถียรภาพของระบบไฟฟ้า การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบจำหน่าย การเพิ่มประสิทธิภาพการเดินเครื่องโรงไฟฟ้า การบริหารจัดการต้นทุนค่าไฟฟ้า และการส่งเสริมการเพิ่มขึ้นของ พลังงานทดแทนในระบบไฟฟ้า โดยสามารถจัดกลุ่มการใช้งานเทคโนโลยี VBP-Energy Storage System (เทคโนโลยี VBP-ESS) อุตสาหกรรมไฟฟ้าได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ ส่วนการผลิตไฟฟ้า (Generation), การควบคุมระบบไฟฟ้า (System operator), การใช้ควบคู่กับพลังงานทดแทน (Renewable energy), ส่วนระบบส่งจ่ายไฟฟ้า และระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Transmission and Distribution systems), และส่วนของผู้ใช้ไฟฟ้า (Consumer/Prosumer) สรุปได้ดังตารางที่ 2

2.3 อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่นำมาใช้งานประกอบ

นอกเหนือจาก VSPP ตามตารางที่ 1 ที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว อุปกรณ์และเทคโนโลยีระบบหลักที่ต้องดำเนินการจัดหาดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 Daily Load Profile

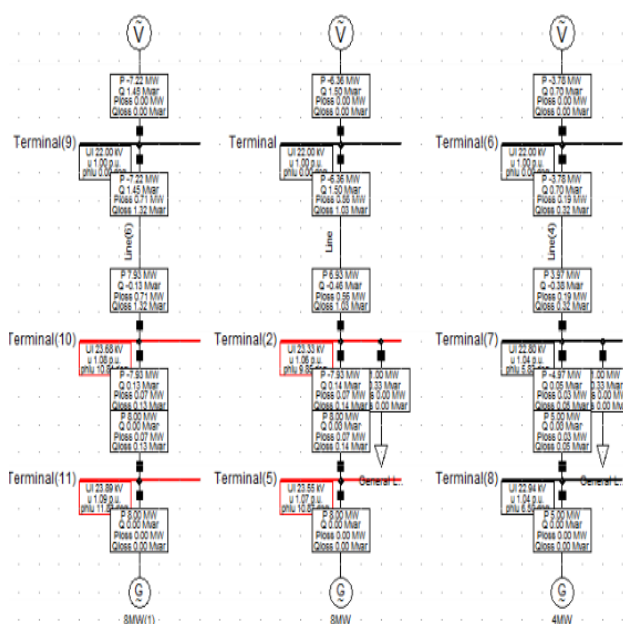
ตารางที่ 2 สรุปฟังก์ชันการใช้งาน VBP-ESS

ส่วนที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะการใช้งาน (Application)
ส่วนการผลิตไฟฟ้า	ใช้ควบคู่กับโรงไฟฟ้า หรือทดแทนโรงไฟฟ้า
ส่วนการควบคุมระบบโครงข่าย	ใช้เสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพให้กับโครงข่ายไฟฟ้า
การใช้ควบคู่กับพลังงานทดแทน	ใช้เพิ่มเสถียรภาพให้กับพลังงานทดแทน โดยเก็บพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้ไว้ใช้เมื่อมีความต้องการ
ระบบจำหน่ายไฟฟ้า	ใช้ชะลอการลงทุนในสายส่งและสายจำหน่ายไฟฟ้า เพื่อรองรับ ความต้องการ ไฟฟ้าและพลังงานทดแทนที่เพิ่มขึ้นในระบบ
ผู้ใช้ไฟฟ้า และ Prosumer	ใช้สร้างความมั่นคงทางพลังงานไฟฟ้า และใช้ควบคู่กับระบบการจัด การพลังงานภายในอาคาร

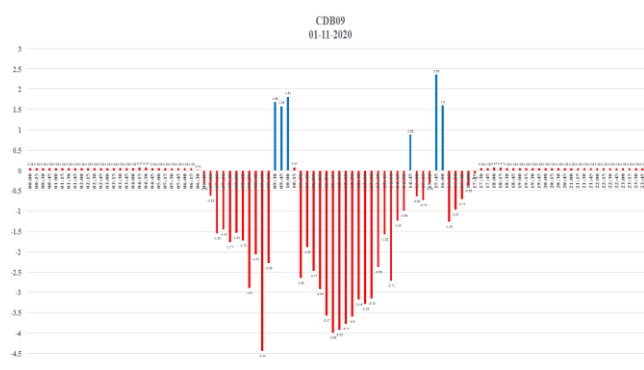
- ระบบสายส่งไฟฟ้ากำลังและระบบจำหน่าย
- ระบบบริหารจัดการโครงข่าย BVP
- ระบบบริหารจัดการการใช้พลังงาน
- Interactive Voice Response system (IVR) คือระบบบันทึกเสียงเหตุการณ์ซึ่งจะรวมถึงกระบวนการบริหารจัดการระบบไฟฟ้า

• ระบบ Automated Meter Infrastructure (AMI) คือระบบมิเตอร์อัตโนมัติที่มีการสื่อสาร 2 ทิศทางระหว่างมิเตอร์ผู้ใช้ไฟและ SCADA

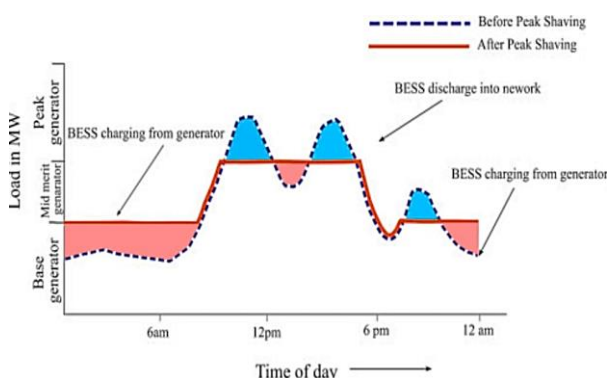
• ระบบ Global Information System (GIS) คือระบบข้อมูลเครือข่ายระบบไฟฟ้า ที่เป็นแบบจำลองการเชื่อมต่อของระบบไฟฟ้าที่เป็นไปตามระบบแผนที่จริง

ภาพที่ 4(ก) ผลการจำลองการเชื่อมต่อระบบ BVP-ESS เข้าสู่ระบบโครงข่ายจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่ อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

ภาพที่ 4(ข) ผลการจำลองการเชื่อมต่อระบบ BVP-ESS เพื่อทำ Peak-shaving ในพื้นที่ อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี

ภาพที่ 5 Peak-shaving Scheme

ที่มา: A review on peak load shaving strategies, Moslem Uddin (2018)

- ระบบ Web Map คือระบบแสดงแผนที่ระบบไฟฟ้าผ่านระบบเครือข่ายเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย
- ระบบ Peak-Shaving algorithm, SOC control คือระบบจัดการการใช้พลังงานไฟฟ้า ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการลดการใช้งานในช่วงพีค และควบคุม SOC ของ ESS
- ระบบ SCADA systems

โดยรายละเอียดของอุปกรณ์ของระบบหลัก VBP และระบบโครงข่ายไฟฟ้า ที่สำคัญประกอบด้วยแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนชนิด LFP ขนาด 100 กิโลวัตต์ชั่วโมง อุปกรณ์ Load Break Switch การวางสายไฟเบอร์ออฟติกเพื่อใช้ในการสื่อสารข้อมูลของอุปกรณ์ และเซิร์ฟเวอร์จัดเก็บข้อมูล

2.4 มาตรฐานการวางแผนระบบไฟฟ้า

ในการปรับปรุงระบบโครงข่ายไฟฟ้า มีหลักเกณฑ์การวางแผนและการก่อสร้างระบบไฟฟ้าได้อ้างอิงตามหลักเกณฑ์การวางแผนระบบไฟฟ้า ปี 2553 (Power System Planning Criteria 2010; PSpC-2010) โดยมีรายละเอียดที่สำคัญตารางที่ 3 และตารางที่ 4

โดยจากผลการจำลองระบบไฟฟ้าในพื้นที่ศึกษาดังกล่าวข้างต้น พบว่าการเชื่อมต่อระบบ BVP-ESS เข้ากับโครงข่ายระบบไฟฟ้า โดยมีหลักการควบคุม (State of Charge: SOC) ร่วมกับการใช้กลยุทธ์ Peak-Shaving (หลักการแสดงดังภาพที่ 3) พบว่า การนำ BVP เข้ามาใช้งาน ช่วยลดภาระการซื้อไฟฟ้าจาก EGAT ในช่วงเวลาที่มีความต้องการการใช้ไฟฟ้าสูง และลดการสูญเสียพลังงานที่ผลิตได้จาก VSPP ในช่วงที่มีกำลังการผลิตเกินโหลดของระบบ โดยในบทความฉบับนี้กำหนด BVP ประกอบไปด้วย ESS และ EVs เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของ EVs และนอกจากนี้พบว่าการนำ BVP เข้ามาเชื่อมต่อในระบบไฟฟ้ายังช่วยเพิ่มเสถียรภาพ เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความมั่นคงของระบบไฟฟ้า ข้อกำหนดด้านแรงดันไฟฟ้า อีกทั้งยังเหมาะที่จะรองรับการเข้ามาของนโยบายตลาดกลางซื้อขายพลังงานแห่งชาติ: NETP ที่ให้อนุญาตให้ผู้ใช้ไฟฟ้า และ Prosumer สามารถซื้อขายพลังงานกันได้โดยตรง และส่งผลให้ Technical Loss ในระบบโดยภาพรวมลดลง พิจารณาดังภาพที่ 4(ก) นอกจากนี้หากพิจารณาในพื้นที่ อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี ซึ่งมี VSPP ประเภทโซลาเซลล์จำนวนมาก ซึ่งมีกำลังการผลิตในช่วงกลางวัน จะสามารถทำ Peak Shaving เพื่อบริหารจัดการกำลังการผลิตส่วนเกินได้ดังภาพที่ 4(ข)

ตารางที่ 3 ข้อกำหนดความมั่นคงของระบบไฟฟ้า

สภาวะใช้งาน	ระดับแรงดัน (of nominal)				
	380/220	22 kV	33 kV	69 kV	115 kV
สภาวะปกติ (e.g. ±5% nominal)	±10%	±5%	±5%	±5%	±5%
สภาวะการใช้งาน ฉุกเฉิน (Emergency) (+6 to -13% nominal)	±10%	±10%	±10%	±10%	±10%

ตารางที่ 4 ข้อกำหนดด้านแรงดัน ณ จุดผู้ใช้ไฟ

รายการ	ระดับแรงดัน				
	400/230V	22 kV	33 kV	69 kV	115 kV
ค่าเวลาดัดกระแส ลัดวงจรสูงสุด (s)	0.50 s	0.16 s	0.16 s	0.15 s	0.15 s

3. วิเคราะห์ความเหมาะสมด้านการเงินและการลงทุน

3.1 เงินลงทุน (Costs)

เงินลงทุนที่เกิดขึ้นนั้นประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ เงินลงทุนเริ่มแรก (Initial Costs) และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานและบำรุงรักษา (Operation and Maintenance Costs) ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นรายปี จากนั้นจะมีการคิดลดค่าของเงินทุกรายการในอนาคตมาอยู่ในฐานเวลาเดียวกัน

3.1.1 เงินลงทุนเริ่มต้น (Initial Costs): เป็นค่าใช้จ่ายลงทุนเกี่ยวกับการเริ่มโครงการ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จำเป็นต้องใช้เพื่อเริ่มดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายกำลังไฟฟ้า อาจเรียกว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับปัจจัยคงที่ (Fixed Cost) เช่น ค่าก่อสร้างโรงไฟฟ้า เป็นต้น

3.1.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและบำรุงรักษา (Operation and Maintenance Costs): หลังจากได้ดำเนินการก่อสร้างหรือปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้านั้น ในระหว่างการใช้งานต้องมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน และการบำรุงรักษาระบบจำหน่ายไฟฟ้านั้นด้วยทุกปี โดยค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะต้นทุนที่ไม่คงที่ (Variable Cost) เช่นค่าเชื้อเพลิง, ค่าการตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์, การทำความสะอาดอุปกรณ์ และการเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุด เป็นต้น

3.2 เกณฑ์การปรับค่าเวลา

เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าโครงการส่วนใหญ่มีอายุโครงการมากกว่า 1 ปีขึ้นไป ประกอบกับผลประโยชน์สุทธิหรือค่าใช้จ่ายสุทธิของโครงการแตกต่างกันแต่ละปี มูลค่าของเงินที่แตกต่างกันในแต่ละปีนั้นทำให้เป็นการยากที่จะตัดสินใจว่าโครงการใดเหมาะสมแก่การลงทุน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับมูลค่าของเงินตามเวลาสำหรับค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ให้มาอยู่บนฐานเวลาเดียวกันก่อนในเบื้องต้น ในการปรับมูลค่าของต้นทุน (Cost) และผลประโยชน์ (Benefit) ที่เกิดขึ้นในอนาคตให้เป็นมูลค่าในปัจจุบัน (Present Value) กระบวนการปรับมูลค่าของเงินในอนาคตให้มีค่าเทียบเท่าในปัจจุบันนี้เรียกว่า การทำส่วนลด (Discount) โดยปัจจัยที่นำมาใช้ในการปรับลดเรียกว่า อัตราส่วนลด (Discount Rate) ซึ่งมูลค่าในปัจจุบันสามารถหาค่าได้ดังสมการที่ 1

$$PV = \sum_{y=0}^{N_y} \frac{R_y}{(1+d)^y} \quad (1)$$

เมื่อ PV คือมูลค่าในปัจจุบัน (บาท), R_y คือมูลค่าของเงินในปีที่ y (บาท), d คืออัตราส่วนลด (Discount Rate), N_y จำนวนปีทั้งหมดที่พิจารณา (years), y คือปีที่กำลังพิจารณา

3.3 เกณฑ์การตัดสินใจเพื่อลงทุนแบบอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit to Cost Ratio)

การที่การพัฒนา และปรับปรุงระบบโครงข่ายกำลังไฟฟ้า และ VBP จะเป็นที่ยอมรับว่าเหมาะสมแก่การลงทุนนั้น มูลค่าของผลประโยชน์ที่มีการทำส่วนลดแล้ว ควรจะมากกว่ามูลค่าของค่าใช้จ่ายที่ได้ทำส่วนลดแล้ว ซึ่งหาจากสมการที่ (2)

$$BCR = \frac{\sum_{y=0}^{N_y} \left[\frac{B}{(1+d)^y} \right]}{\sum_{y=0}^{N_y} \left[\frac{C}{(1+d)^y} \right]} \quad (2)$$

เมื่อ BCR คืออัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน, B คือผลประโยชน์ (บาท) และ C คือต้นทุน (บาท) โดยที่ หลักการตัดสินใจลงทุนโดยใช้อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนสามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้:

$BCR > 1$ โครงการนี้สมควรลงทุน

$BCR = 1$ โครงการนี้จะลงทุนหรือไม่นั้น ย่อมได้ผลเดียวกัน

$BCR < 1$ โครงการนี้ไม่สมควรลงทุน

4. ข้อเสนอแนะ

ทีมผู้เขียนมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจศึกษาในหัวข้อนี้ ในอนาคตดังนี้:

- นอกเหนือจากข้อมูลของผู้ใช้ไฟฟ้าในระบบ AMR แล้วสามารถใช้ข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพไฟฟ้า ประกอบในการวิเคราะห์ด้านเทคนิคได้
- สามารถใช้โปรแกรมอื่น นอกเหนือจากโปรแกรม DigSILENT Powerfactory ในการจำลองผลการทดลอง ยกตัวอย่างเช่น Python, MATLAB ในการจำลองระบบได้
- หลักการการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติมอื่นๆ ถือเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการทำการศึกษเพิ่มเติม
- ในแต่ละพื้นที่ของ กฟภ. มีความจำเพาะเจาะจงด้านลักษณะโหลด, VSPP ที่เชื่อมต่อกับระบบจำหน่าย และภูมิศาสตร์ ดังนั้นจึงสามารถทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะดังกล่าวให้สอดคล้องในแต่ละพื้นที่
- สามารถเพิ่มเติมในส่วนของการละเอียดการศึกษาชนิดของระบบ Battery Energy Storage System (BESS) แต่ละประเภทได้
- สามารถเพิ่มในส่วนของการศึกษารายละเอียดของแพลตฟอร์มการซื้อขายพลังงาน และ รายละเอียดของ Blockchain หรือ Decentralized Application (DAPP) ได้

5. สรุปผล

จากการวิเคราะห์ รูปแบบธุรกิจระบบแบตเตอรี่เสมือน และโครงข่ายระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับแพลตฟอร์มตลาดกลางซื้อขายพลังงาน พบว่าเทคโนโลยีในกรณีศึกษานี้ มีศักยภาพในการนำมาใช้กับโครงข่ายไฟฟ้าได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพของระบบไฟฟ้า การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสายส่ง/ระบบจำหน่ายไฟฟ้า การช่วยลดอัตราหน่วยสูญเสียอันเนื่องจากการผลิตที่สูงกว่าโหลดของ VSPP รองรับการเพิ่มขึ้นของ Prosumer ที่จะมีการขายพลังงานไฟฟ้าเข้ามาในระบบจำหน่าย ผ่านแพลตฟอร์มการซื้อขายพลังงาน และสามารถนำ EVs ในส่วนของทั้งบ้านพักอาศัย และในรูปแบบของการใช้งานในสำนักงาน มาผนวกใช้ในระบบ BVP-ESS ได้ ดังนั้นการมองหาระบบการจัดการ BVP และโครงข่ายไฟฟ้าที่เหมาะสมกับ กฟภ. ถือเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ และลดต้นทุนการจัดหากำลังไฟฟ้าของ กฟภ.

เอกสารอ้างอิง

- [1] ตฤณ แสงสุวรรณ, “คุณภาพไฟฟ้า,” ตุลาคม, 2556.
- [2] Tim Taylor, Hormoz Kazemzadeh, “Integrated SCADA/DMS/OMS: Increasing Distribution Operations Efficiency,” ABB Inc., March-April 2009.
- [3] CITY OF PALO ALTO Utilities, “REQUEST FOR PROPOSAL NUMBER 142101 PROFESSIONAL SERVICES (TITLE: OUTAGE MANAGEMENT SYSTEM),” 2011.
- [4] Dr. Alan W. McMorran, “An Introduction to IEC 61970-301 & 61968-11: The Common Information Model,” Institute for Energy and Environment Department of Electronic and Electrical Engineering University of Strathclyde Glasgow, UK, January 2007.
- [5] Greg Robinson, “CIM for Enterprise Integration for the CIM University, CIM Users Group in San Francisco,” CA, October 11, 2010.
- [6] Hahn Tram, “Utility Enterprise Integration,” 2556.
- [7] IBM and Nuance deliver a solution for efficient, customer – centric outage management, “Business agility on outage management for energy and utilities,” IBM Software Group, March 2012.